

Kloosterkerk – 9 mei 2021
6^e zondag van Pasen ‘Rogate’
Dienst van Schrift en Tafel
I Koningen 10:1-13 en Matteüs 13:44-52
ds. Marja Flipse

Gebed om ontferming

Ook deze morgen
ligt het weer voor ons
als een kostbare schat
die ons zoveel waard is:
tijd.

Tijd met elkaar
en met U.

Zo vaak
leven we aan U
en aan elkaar voorbij.

Leer ons verlangen
naar de ontmoeting
die ons mens
en medemens maakt.

Zo bidden wij U:
Heer, ontferm U...

Elke dag weer
prijzen we onszelf gelukkig
om de vrijheid en de vrede
waarin we samen mogen leven.

Zo vaak vergeten we
leerling te blijven:
leerling van elkaar
leerling van het verleden
leerling van onze dromen.

Leer ons verlangen
naar het inzicht
dat ons verantwoordelijk
en waakzaam maakt.

Zo bidden wij U:
Heer, ontferm U...

Nooit lijkt het
dichterbij te komen:
dat visioen
waarvoor we alles zouden geven:
de wereld
van uw dromen.
Zo vaak
dringt het niet eens meer tot ons door,
zijn we het moe,
het leed van de wereld,
het gebrek aan respect
voor al wat leeft.
Leer ons te durven voelen
de onmacht, de verontwaardiging,
de pijn, de liefde
die ons wakker schudden
en heel maken.
Zo bidden wij U:
Heer, ontferm U...

Preek

Het is een schitterend sprookje,
het verhaal van het bezoek van de koning van Seba.
Een klassiek gegeven:
iemand die op zoek gaat naar de ware wijsheid.

In sommige verhalen blijkt die na een lange reis
pas bij thuiskomst te vinden,
in het eigen hart.
Hier is het een buitenlandse koning
die de waarheid in pacht heeft.

Binnen een raamwerk druipend van goud en edelstenen
ontmoet de koningin van Seba
daar in den vreemde indirect een onbekende God.
Ze is zwaar onder de indruk.

Heel goed voor je zelfvertrouwen als lezer
als jij je tot het volk rekent
waarover Salomo eens koning was.

Heel goed voor het versterken van de groepsidentiteit
als die God in zijn wijsheid nou net jullie heeft uitgekozen
als het volk dat zo'n spectaculaire koning verdient.

Dit hele spektakel van vergulde koninklijke rivaliteit
staat wat ver van ons bed,
maar het is wel een prikkelend beeld.

Stel je voor dat wijsheid de drijfveer was
die machthebbers in beweging zette,
dat zij elkaar prezen voor goede beslissingen,
dat ze van elkaar durfden leren.
Hoe zou zo'n koninkrijk eruit zien?

Deze paastijd worden we uitgedaagd
om in beweging te komen voor wat er echt toe doet.
Vanouds is de utopie
van een wereld die is zoals hij bedoeld is
iets waarvoor wij mensen warm lopen.

Jezus neemt het woord 'koninkrijk' veelvuldig in de mond.
Vanaf het prilste begin van zijn publieke optreden
is het zijn slogan:

het koninkrijk van God,
of het koninkrijk van de hemel, zoals Matteüs het noemt,
is dichtbij.

Zijn leerlingen worden er tureluurs van
dat hij niet duidelijk uitlegt wat hij daarmee bedoelt
maar enkel in beelden spreekt.
Toch zeggen ze er iets van te begrijpen.
En daar zit een diepe kern van waarheid in.

Ergens kunnen we het allemaal begrijpen,
voelen we het aan, dat verlangen
naar een wereld die voorgoed is aangeraakt
door iemand die wèl weet wat hij doet,
door iemand die verleden, heden en toekomst kan overzien,
die weet wat wij niet kunnen weten,
die ons uit elkaars handen redt.

Temidden van een heel scala aan zinnebeelden die in het Matteüsevangelie over elkaar heen buitelen lezen we vandaag twee mini-gelijkenisjes over vinden.

In de eerste vindt iemand een schat die begraven ligt. Hij struikelt er als het ware over op het erf van een ander. In de tweede is een koopman naarstig op zoek naar parels, en vindt hij een ontzettend kostbare.

De reacties zijn dezelfde: de schatzoeker en de koopman verkopen alles wat ze hebben en kopen dat éne.

Wellicht niet zo verstandig, want daar sta je dan met je schat of met je parel, maar het verlangen is tastbaar. Het verlangen naar iets dat er meer toe doet dan al het andere dat waardevol is in je leven.

Zo voelt het als een mens verlangt naar een wereld die door God is aangeraakt - een wereld waarin mensen God de ruimte geven om in te breken in hun alledaagse werkelijkheid.

Op zo'n wereld kun je niet stil blijven zitten wachten. Zo'n wereld, daar moet je voor gaan, met alle hartstocht die je in je hebt, alsof het de mooiste parel is die je ooit hebt gezien.

Een parel, trouwens, die ontstaan is doordat een oester zich ergerde aan een scherpe zandkorrel. Parels zijn het product van irritatie.

Zo ook het koninkrijk van de hemel. Dat komt er niet zonder de koninkrijken die al op aarde gevestigd zijn flink te irriteren. Daar weet Jezus alles van.

En daarom stelt hij meteen de verwachtingen maar wat bij. Dat nieuwe koninkrijk is tegendraads.

Mensen die hartstochtelijk uitzien naar een nieuwe wereld
moeten niet verwachten dat iedereen het met hen eens is.

Velen vinden het wel best zo,
en anderen hebben er zelfs het grootste belang bij
dat er niets verandert aan de status quo.

Het schrikbeeld van goede vissen
die van de slechte vissen worden gescheiden
maakt wat abrupt een einde aan het enthousiasme.
Er zijn dan ook mensen die elkaar angst aanjagen
met het schrikbeeld van een visafslag in het hiernamaals.

Maar je kunt er ook moed uit putten.
Ja, soms voelt het net
alsof jij de enige bent die leeft in hoop,
die van harte verlangt naar een leven met God.
Maar de prioriteiten van anderen zijn jouw zaak niet.
Ga jij nou maar met alles wat in je is achter die parel aan.

Deze kleine gelijkenissen zijn nog maar een paar kralen
in het snoer van beelden
dat Jezus in zijn gesprekken met allerlei mensen aan elkaar rijgt.
We horen er vandaag een paar achter elkaar,
maar we hoeven ze niet te krampachtig naast elkaar te houden.

De woorden van Jezus zijn geen systematische theologie.
Ze zijn gericht tot mensen,
onthouden en doorgegeven door mensen,
bewaard door mensen,
omdat er iets was dat mensen aan het denken zette
en in beweging zette.

Een beeld van iets uit het dagelijks leven,
een mosterdzaadje, een muntstuk, gist, zout, een parel,
dat ineens over iets wezenlijks gaat.

En daar is het Jezus om te doen:
dat het over jou gaat.
Dat je hem hoort spreken in jouw eigen taal.

“Iedere schriftgeleerde
die leerling in het koninkrijk van de hemel is geworden
lijkt op een huismeester die uit zijn voorraadkamer
nieuwe en oude dingen tevoorschijn haalt.”

Die lastige zin raakt aan de kern van alles.
Want het gaat hier om die schatzoeker, en die koopman,
en om iedereen die hart heeft voor Gods toekomst.
Zo iemand is een schriftgeleerde -
maar niet in de gebruikelijke zin van het woord!

Zo iemand verhoudt zich niet
tot zijn of haar relatie met God
als museumbewaker tot een kostbare collectie
maar als een huismeester
die verantwoordelijk is voor het opbouwen,
aanvullen, monitoren en gebruiken van de voorraad.

De huismeester die Jezus voor zich ziet
is gastvrij en vrijgevig.
De deur van de voorraadkamer staat wagenwijd open,
en er komen oude en nieuwe dingen tevoorschijn,
belegen kazen en rijpe wijnen,
verse groente en brood dat nog warm is.

Zo moet je omgaan met je kennis van God.
Het laatste woord over de Eeuwige
is nog niet gesproken.

Niemand zit er v erder naast
dan wie het allemaal al denkt te weten
en dan ook nog eens de deur op slot houdt
zodat het voor anderen een raadsel blijft.

God is oude kaas  n warm brood.
Je kunt je niet laten voorstaan op bijbelkennis
als je je niet afvraagt
wat die oude verhalen eigenlijk met nu te maken hebben.

Als je ze niet uit de kast en uit de koft trekt
en zichzelf laat zijn,
niet in het zwart-wit van je vooroordelen

maar in kleur en in beweging
waar je zelf door in beweging komt.

En je kunt je niet inzetten voor een toekomst
zoals God die voor zich ziet
zonder de visioenen van de profeten.

Zonder de wijze inzichten van de tora
en de getuigenissen van mensen van weleer
die hun worstelingen met God
op zo heel herkenbare wijze hebben beschreven;
zonder de onpeilbare wortels van een God
die niet voor niets de Eeuwige wordt genoemd.

Als je beseft
dat je weer leerling mag worden,
dat je het allemaal niet hoeft te weten,
maar dat je mag bouwen op eeuwenoude wijsheid
en je mag laten inspireren door alles wat de Geest doet,
hier en nu,
dan gaat het visioen van Gods koninkrijk leven.

Dan heeft het niets meer met dwang te maken,
of met straf of met fanatisme,
maar enkel met je diepste verlangen,
met die grootste schat
waarvoor je alles zou geven:

de wereld van Gods dromen,
de wereld zoals die zou kunnen zijn,
en eens zal zijn,
voor alle mensen.
Dat is de parel die je koste wat kost wilt bemachtigen.

De Welshe dichter R S Thomas
slaat de spijker op de kop
in zijn gedicht 'The bright field',
hier in vertaling:

De gloeiende akker

*Ik heb de zon zien doorbreken
boven een kleine akker die een poosje
oplichtte, en ging heen
en vergat het. Maar dat was de parel
van grote waarde, dat was de akker waarin
zich de schat bevond. Ik besef nu
dat ik alles wat ik heb, moet opgeven
om hem te bezitten. Leven is niet jakkeren
naar een wijkende toekomst, niet hunkeren
naar een ingebeeld verleden. Het is zich
wenden als Mozes naar het wonder
van de vlammeende struik, naar een gloed
die vergankelijk lijkt als je jeugd van toen,
maar die de eeuwigheid is die op jou wacht.*

De God die zich eens liet kennen
in de levens van anderen
is niet gepensioneerd.
Die God staat ons ook niet op te wachten
in een verre toekomst die we nog niet kunnen bereiken.
Hier is het al.
Hier is hij al.

Niets is kostbaarder
en meer de moeite waard
dan de ontmoeting te zoeken met de Eeuwige
en hem te vinden, hier,
in onze tijd.

Gebeden

Nu we de afgelopen week
weer onze vrijheid hebben mogen vieren
en het negatief van de kleurenfoto
van die vrijheid hebben herdacht,
bidden we voor hen
bij wie ze nog altijd op het netvlies gebrand staan,
de beelden van een wereld in puin,
van levens en families en gemeenschappen verscheurd,
van de onmenselijkheid die mensen elkaar aandoen.

En we bidden voor hen die het zich niet kunnen voorstellen,
dat zij in onze eigen samenleving
de tekenen mogen leren herkennen
van onverdraagzaamheid, machtswellust en eigenbelang
en hun vrede en vrijheid mogen koesteren en bewaren.

Wij bidden voor de vele kwetsbare mensen
die lijden onder het bewind van machthebbers
die hun bevolking niet beschermen
tegen corruptie en geweld,
tegen armoede en ziekte,
tegen oorlog en ongelijkheid.
Laat hen die snakken naar betere tijden,
naar een nieuwe wereld,
hun verbeeldingskracht niet verliezen,
maar moedig en hoopvol
uw toekomst tegemoet dromen.

Voor wij aan tafel gaan
of ons in gedachten verbonden weten met Christus,
bidden wij voor hen
voor wie geen plaats is aan tafel,
voor wie zich niet welkom voelen
in hun huis of familie,
in hun buurt of land,
in de samenleving of in de kerk.
We bidden voor wie honger hebben
en voor wie hen proberen te voeden,
voor wie alles kwijt zijn
en voor wie hen opvangen,
voor het werk van onze diaconie
en van alle organisaties die zich inzetten
voor het welzijn van anderen.

Wij danken U voor het leven van (...)
en bidden om uw nabijheid voor haar familie en vrienden.
Wees met allen die een geliefde moeten missen,
en wees met hen voor wie Moederdag pijn doet.
Wij bidden voor (...)
en voor iedereen die uw kracht en troost
in het bijzonder nodig heeft deze dagen.
In stilte noemen we hun namen
en maken we U deelgenoot van wat ons bezighoudt.

*Wanneer u vaker inspiratie ontleent aan de preken en gebeden
die klinken in de Kloosterkerk,
stellen wij u voor om een gift over te maken op NL 29 INGB 0000 0585 71
ten name van Stichting Kloosterkerk.
U steunt ons werk ermee!*